

NÉGY ÉS FÉL ÉVTIZEDE A MAGYAR NEMZETI MÚZEUMBAN, KÖZEL ÉS TÁVOL EGYMÁSTÓL

KOVÁCS TIBOR

Ahogy haladunk az időben és bővülnek ismereteink, az emberiség mind inkább a teljesség igényével tesz kísérletet a világmindenség lényegének és az ember szerepének megismerésére.

Szakkutatók, az egészet együtt látni képes gondolkodók tízezrei teszik fel a kérdéseket, választ várva önmaguktól és másoktól. Világszerte folyik mindez – szerencsére, leállíthatatlanul – olykor magas szinten, máskor kalandorságtól sem mentesen.

Örömteli, hogy a magyar kutatás helyet követel magának e „sokszínű terepen”. Mít ér ez? Valójában nem tudni, amint azt sem: hol, ki és miként használja fel valamelyik magyar kutató ötleteit, eredményeit. Természetesen így van ez T. Dobosi Violával is, akinek szakmai partnerei, közel-távoli tudós barátai, tanítványai tisztelegnek egy értékes kötetrel eddigi tudományos produktuma, muzeológiai tevékenysége, s nem utolsó sorban emberi kvalitásai előtt.

T. Dobosi Violát széleskörű szakmai képzettsége, mindenben fellelhető igényessége és nyitottsága már pályafutása kezdetén kiemelte a „csak szorgalmasan sokat dolgozó” szakemberek köréből. Csupán néhány adat a fentiek alátámasztására.

Egyetemi szakdolgozatát a zengővárkonyi későneolitik település kőeszközeinek feldolgozásából készítette, doktori disszertációjának témája a vértesszőlősi csonteszközök értékelése volt. Szakmai tevékenységét a hazai őskor kutatás egyik

meghatározó személyisége, Vértesszőlő munkatársaként kezdte. Az ő komplexitásra épülő felfogása, az általa alkalmazott módszerek alapvetően meghatározták T. Dobosi Viola témaválasztását és későbbi tevékenységét.

Ennek egyik csúcspontja kétségtelenül a kitűnő közreműködők által írt, Kretzoi Miklóssal együtt szerkesztett „Vértesszőlő-monográfia” (T. Dobosi Viola: Description of the archaeological material. In: Vértesszőlő, Man, Site and Culture. Eds.: M. Kretzoi and V. T. Dobosi, Budapest 1990. 311-395.).

Persze Viola igazán nem mondható „szobatudósnak”. Többnyire jól átgondolt szakmai program szerint közel félszáz ásatást végzett – több lelőhelyen a legutóbbi időkig – és megannyi helyen folytatott gyűjtést, terepbejárást. Néhány fontosabb helyszín feltárásai közül: Madaras, Bodrogkeresztúr, Mogyorósbánya, Jászság, Pilismarót környéke, Tata-Porhanyó.

Jó két évtizede már, hogy nagy területre kiterjedően T. Biró Katalinnal együttműködve jelentős eredményekkel folyik az összehasonlító nyersanyagok gyűjtése és publikációja (T. Biró Katalin – T. Dobosi Viola: Lithotheca. Comparative raw material collection of the Hungarian National Museum. Budapest, 1991. 1-268.).

T. Dobosi Viola a magyar őskorral foglalkozók legjobb hagyományait követve kiemelten képviseli a negyedkor kutatás interdiszciplináris összefüggésrendszerét. Ma is

ez jellemzi tudományszervezői és közéleti tevékenységét a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti osztályának helyettes vezetőjeként, majd pedig a Régészeti Tár igazgatójaként. E sorok írója sok köszönettel tartozik neki, aki kérésemre vállalta el a tár vezetését és nehéz kérdésekben is megannyiszor igazi partnerem volt.

Mégis a legfontosabbak azok a beszélgetések, kávézás közben vagy egy-egy pohár bor mellett, amikor valakinek fontosabb szakmunkája jelent meg vagy emlékezetes családi eseménye történt.

Mert akkor idősek, fiatalok együtt voltak, megnyíltak egymás előtt és generációk képviselői szinte észrevétlenül adták egymásnak át a stafétabotot, ami végül talán a legerősebb összekötő kapocs lett a Magyar Nemzeti Múzeumban. Mondhatni, máig, és szeretnénk hinni, így lesz a jövőben is.

Kívánunk további eredményes munkát T. Dobosi Violának, a nemzetközi negyedkor-kutató szakbizottság, az INQUA Magyar Nemzeti Bizottságának valamint a nemzetközi ősrégészeti kongresszus felső-paleolit munkabizottságának (UISPP Commission 8 / Upper Palaeolithic) tagjaként.